

Voices through Water

Orodje za ustvarjalne in aktivistične metodologije

Sofinancira
Evropska unija

Številka projekta: 2023-1-AT01-KA220-YOU-000161835

Financirano s strani Evropske unije. Izražena stališča in mnenja so izključno stališča in mnenja avtoric(e) in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali OeAD-GmbH. Ne Evropska unija ne OeAD-GmbH ne odgovarjata za predstavljena mnenja in stališča.

Voices through water © je zaščiten znak
pri [Attribution-ShareAlike 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Prizori sprememb: Forumsko gledališče na temo CTR

Artistic, Activist, Advocacy

Delavnica udeleženkam predstavi tehnike forumskega gledališča iz knjige Gledališče zatiranih Augusta Bologa in jih naveže na cilje trajnostnega razvoja (CTR). Prek skupnega dela, ustvarjalnega razvijanja prizorov in interaktivne predstavo udeleženke kritično raziskujejo družbene in globalne probleme.

Ciljna skupina

MLADE STARE OD 15 DO 35 LET

5 – 26 oseb, razdeljenih v manjše skupine po 3 do 7 udeleženk.

Potreben čas

2,5 – 6 ur

Okolje

Večji zaprt ali zunanji prostor, da lahko skupine ločeno vadijo in nastopajo.

Materiali

- Predstavitev teorije (npr. s programom PowerPoint),
- kartice ali povzetki CTR,
- sporazum o varnem prostoru (glej: metodo Skupnski dogovor).

Cilj/namen

Cilj aktivnosti je udeleženkam omogočiti, da raziskujejo družbene in globalne probleme s pomočjo metod forumskega gledališča. Prek gledališkega uprizarjanja konfliktov in eksperimentiranja z intervencijami se naučijo predstavljati in vaditi alternativne rešitve. Metoda spodbuja kritično mišljenje, empatijo, skupno reševanje problemov in razvijanje alternativnih rešitev za izzive resničnega življenja, ki jih predstavijo v gledaliških prizorih.

Navodila po korakih

1. korak: Predstavitev teorije - 15 minut

- Kratek uvod v cilje trajnostnega razvoja (CTR): Kaj so in zakaj so pomembni?
- Primer: CTR 16 (Mir, pravičnost in močne institucije): avtohtona skupnost v Kolumbiji in mirovni pogovori.
- Razložite, da bo vsaka skupina udeleženk lahko obravnavala tiste cilje trajnostnega razvoja, ki so jim blizu, in s pomočjo metode forumskega gledališča ustvarila kratke prizore na to temo.
- Vizualna podpora: narišite ali pokažite 'diagram forumskega gledališča' (npr. naraščanje in preobrazba konflikta).

2. korak: Ogrevalna vaja - 5 minut

- Udeleženke prosto hodijo po prostoru.
- Zamislite si neki lik, ki ne bo vi (ko si ga predstavljate, se ustavite in dvignite roke).
- Izberite si neko številko glede notranjega doživljanja (1 = negotova, 10 = zelo prepričana) in o zunanjem videzu (1 = vidno negotova, 10 = povsem samozavestna).
- Pogovarjajte se z drugimi udeleženkami kot ta lik (pozdravljajte jih, predstavite se in pokažite, kakšen je vaš 'habitus').
- Na koncu se otresite lika.

3. korak: Priprava prizorov - 25 minut

- Oblikujte 3 skupine, ki naj ustvarijo vsaka po en kratek prizor, a brez srečnega konca. Skupine imajo 20 minut časa za pripravo eno- do dvominutnega prizora.
- Izberite eno jasno določeno temo in konflikt, vse udeleženke naj upodabljajo like, ki se znajdejo v predstavljeni situaciji. Vsaka skupina naj si izbere en CTR, potem pa vsaki skupini predlagajte po tri besede kot izhodišče za pripravo prizorov.
- CTR 1 Odprava revščine: stanodajalec, kapitalizem, oče samohranilec
 - CTR 2 Odprava lakote: veleblagovnica, odpadna hrana, prosilka za azil
 - CTR 3 Zdravje in dobro počutje: tovarna, rešilni avto, delavka
 - CTR 4 Kakovostno izobraževanje: zasebna šola, družbeno-ekonomsko ozadje, učenka
 - CTR 5 Enakost spolov: novičarski kanal, seksizem, nebinarna oseba
 - CTR 6 Čista voda in sanitarna ureditev: onesnaženje, privatizacija vode, deklica

- CTR 7 Cenovno dostopna in čista energija: plin, inflacija, pes
- CTR 8 Dostojno delo in gospodarska rast: tovarna tekstila, nemiri, ženska vodja oddelka
- CTR 9 Industrija, inovacije in infrastruktura: naložbe, promet, medicinska sestra
- CTR 10 Zmanjšanje neenakosti: birokracija, deportacija, oseba, ki se skriva
- CTR 11 Trajnostna mesta in skupnosti: smog, korupcija, županja
- CTR 12 Odgovorna poraba in proizvodnja: tovarna pametnih telefonov, povečana poraba, najstnice, ki delajo v rudniku
- CTR 13 Podnebni ukrepi: vlada, energija iz premoga, družina
- CTR 14 Življenje v vodi: vlečne mreže, izumrtje vrst, ribič
- CTR 15 Življenje na kopnem: gozd, biotska raznovrstnost, avtohtona skupnost
- CTR 16 Mir, pravičnost in močne institucije: skupina upornic, diktator, bratje in sestre na begu
- CTR 17 Partnerstva za doseganje ciljev: jedrska bomba, gospodarske sankcije, predsednica

4. korak: Izvedba in intervencije - 1 – 5 ur

- Vsaka skupina posebej predstavi svojo prizor.
- Prizor še enkrat ponovijo: tokrat lahko gledalke ustavljajo predstavo in intervenirajo tako, da:
 - a) prevzamejo vlogo določenega lika in ga nadomestijo v prizoru ali
 - b) zastavijo igralkam nekaj vprašanj, preden te nadaljujejo prizor.
- Pravilo: pri reševanju konflikta ni dovoljeno nadomestiti zatiralke na najvišjem položaju.
- Omejite se na eno intervencijo na skupino; udeleženke na odru ostajajo v vlogi, gledalke, ki vstopajo v prizor, pa poskušajo predlagati izboljšave ali drugačne možnosti.
- Jokerjevo moderiranje: skupaj z občinstvom odštevajte '3, 2, 1, akcija!', nato jim zastavljajte vprašanja, npr.: Kaj se vam zdi narobe pri tem, kar vidite na odru? Kakšne skrivne želje imajo posamezni liki? Z občinstvom in igralkami razpravljajte o tem, kakšna se jim je zdela intervencija in kaj se je spremenilo.

5. korak: Refleksija - 15 minut

Vzemite si čas za ustrezno refleksijo izkušnje v manjših skupinah ali na plenarnem zasedanju, odvisno od velikosti skupine.

Nasveti za izvajalke

- Preberite si gradivo o gledališču zatiranih; varno vodenje intervencij je bistvenega pomena.
- Če nimate dovolj časa, se osredotočite na predstavitev teorije in eno ali dve ogrevalni vaji, potem pa vsaki od skupin omogočite, da ustvari krajše ali kombinirane prizore. Po potrebi intervencije omejite na eno samo za vsako skupino.

Komentar

Metoda je primerna za izobraževanja ali usposabljanja, ki v ospredje postavljajo izkustveno učenje in družbeni angažma. Bodite pozorne na skupinsko dinamiko, zagotovite varen prostor za ustvarjalno izražanje in prihranite dovolj časa za temeljito refleksijo.

Alternativa

Aktivnost lahko izvajate na različne načine, odvisno od izkušenosti udeleženk, velikosti skupine in časa, ki ga imate na razpolago. Predstavitev teorije lahko na primer izvedete s pomočjo videa ali digitalnih diapozitivov namesto s plakati. Končno refleksijo lahko izvedete v obliki skupinske razprave namesto individualnega pisnega poročila.

Vir

Predstavljeno različico si je zamislila in opisala udeleženka Ida Bürgermeister v okviru magistrske naloge: Bürgermeister, I. (2025). Scenes of Change – An Action Research on the Application of Forum Theatre in ESD and Green Pedagogy. Hochschule für Agrar- und Umweltpädagogik.

Pomembnejša literatura:

- United Nations. (2015). Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development [Department of Economic and Social Affairs]. <https://sdgs.un.org/publications/transforming-our-world-2030-agenda-sustainable-development-17981>
- Freire, P. (1970). Pedagogy of the Oppressed. <https://www.fachportal-paedagogik.de/literatur/vollanzeige.html?FId=3073910>
- Boal, A. (2013). Übungen und Spiele für Schauspieler und Nicht-Schauspieler. Suhrkamp Verlag.